

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์¹

ภราดร โจนนิกิตักษ์²

ธุรกิจแฟรนไชส์ คือ การประกอบธุรกิจที่บุคคลสองฝ่ายเข้าทำสัญญากัน โดยฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า แฟรนไชส์ซอร์ ตกลงให้อีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า แฟรนไชส์ซี ประกอบธุรกิจโดยนำรูปแบบ ระบบ ขั้นตอนและ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของแฟรนไชส์ซอร์ ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าสามารถประสบความสำเร็จได้ ไปใช้เพื่อประกอบธุรกิจ ภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ทั้งด้านระยะเวลา เขตพื้นที่ และด้านอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน สัญญาแฟรนไชส์ และภายใต้การส่งเสริมและควบคุมตามแผนการดำเนินธุรกิจของแฟรนไชส์ซอร์ และ แฟรนไชส์ซีตกลงจ่ายค่าตอบแทนให้แก่แฟรนไชส์ซอร์ตอบแทนการได้รับสิทธิดังกล่าวตามสัญญา แฟรนไชส์ให้แก่แฟรนไชส์ซอร์เป็นการตอบแทน³ ดังนั้น ธุรกิจแฟรนไชส์จึงเกิดขึ้นด้วยความตกลงระหว่าง เอกชนด้วยกันเอง บนหลักการพื้นฐานเรื่องหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพในการ ทำสัญญา ซึ่งสาระสำคัญของหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา คือ เจตนาของบุคคลมีความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นอิสระ เพราะบุคคลทุกคนมีอิสระที่จะผูกมัดตนเองต่อผู้อื่นตามที่ตนต้องการ โดยมีเจตนาเป็นตัว ก่อให้เกิดสัญญา กำหนดเนื้อหาของข้อสัญญา และเป็นกฎเกณฑ์ที่จะให้สัญญามีผลบังคับแก่คู่สัญญา และ เสรีภาพของบุคคลจะถูกจำกัดลงได้ก็ด้วยความสมัครใจของบุคคลเองเท่านั้น⁴ ส่วนหลักเสรีภาพในการทำ สัญญา มีหลักการสำคัญว่ามนุษย์ทุกคนมีอิสระในการทำสัญญาต่าง ๆ เพื่อจัดการผลประโยชน์ของตนเอง ด้วยวิถีทางของตนเองโดยเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐไม่ว่าก่อนหรือหลังการทำสัญญา⁵

อย่างไรก็ตาม แม้การทำธุรกิจแฟรนไชส์ จะเกิดขึ้นบนหลักการพื้นฐานเรื่องหลักความศักดิ์สิทธิ์ แห่งการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพในการทำสัญญาของเอกชน แต่จากข้อมูลพบว่าธุรกิจแฟรนไชส์ เป็น ธุรกิจที่ฝ่ายแฟรนไชส์ซอร์มีอำนาจต่อรองสัญญาและอำนาจทางเศรษฐกิจสูงกว่าแฟรนไชส์ซีอย่างมาก เพราะความสำเร็จในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์นั้น มีปัจจัยที่สำคัญ คือ ประสิทธิภาพของระบบ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิล สิริพิฑูร และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา พินิจจันทร์ และ ดร.พิรพงศ์ จงไพศาลสกุล

²นักศึกษابริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการ ประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2562, ข้อ 2.

⁴คาราพร ธีระวัฒน์, กฎหมายสัญญา สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2542), หน้า 11-15.

⁵สนันท์ภรณ์ (จำปี) โสติดิพันธุ์, คำอธิบาย นิติกรรม-สัญญา, พิมพ์ครั้งที่ 15, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2553), หน้า 266.

แฟรนไชส์และความเชี่ยวชาญของแฟรนไชส์ซอร์ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีความเข้าใจในระบบธุรกิจแฟรนไชส์ของตนเองมากกว่าแฟรนไชส์ซี ส่งผลให้อำนาจการเจรจาต่อรองและการกำหนดข้อสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างแฟรนไชส์ซอร์และแฟรนไชส์ซีนั้นไม่เท่าเทียมกัน เกิดความไม่เสมอภาคกันระหว่างคู่สัญญาในการทำสัญญา ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการกำหนดเนื้อหาและเงื่อนไขสัญญา⁶ นำไปสู่การกำหนดข้อสัญญาแฟรนไชส์ที่แฟรนไชส์ซอร์ได้เปรียบแฟรนไชส์ซีอย่างมาก รวมถึงเกิดการกระทำต่อแฟรนไชส์ซีของตนในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมและเอารัดเอาเปรียบแฟรนไชส์ซีเกินสมควร ด้วยเหตุดังกล่าวส่งผลให้รัฐจำเป็นต้องเข้ามาคุ้มครองหรือเยียวยาคู่สัญญาที่ไม่มีเสรีภาพในการทำสัญญา คือ คู่สัญญาฝ่ายที่อ่อนแอกว่าในทางเศรษฐกิจโดยการออกกฎหมายมาคุ้มครอง เพราะถือว่าเสรีภาพที่แท้จริงไม่มีอยู่อีกต่อไป⁷

หลักการในการที่รัฐจะดำเนินการแทรกแซงหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น จะต้องดำเนินการออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งกฎหมายดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีหลักอันเป็นสาระสำคัญ⁸ ดังต่อไปนี้

1. การจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
2. กฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพต้องมีผลเป็นการทั่วไป
3. กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนต้องมีความชัดเจนและแน่นอน เพื่อความถูกต้องในการใช้อำนาจของรัฐและเพื่อให้ประชาชนทราบถึงสิทธิเสรีภาพที่ตนจะถูกกระทบกระเทือนจากการใช้อำนาจตามกฎหมายนั้นและสามารถปฏิบัติตนภายใต้กฎหมายดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง
4. กฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนจะต้องไม่มีผลใช้บังคับย้อนหลังเป็นโทษ
5. กฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพมิได้
6. การจำกัดสิทธิเสรีภาพต้องกระทำเท่าที่จำเป็น ตามหลักการย่อย 3 ประการ ดังนี้
 - 1) หลักแห่งความสัมฤทธิ์ผล ซึ่งหมายถึงว่า การออกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น รัฐจะต้องเลือกใช้มาตรการที่สามารถดำเนินการให้เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้เท่านั้น
 - 2) หลักแห่งความจำเป็น หมายความว่า ในกรณีที่มีมาตรการหลายมาตรการ ซึ่งต่างก็สามารถทำให้เจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายฉบับที่ให้อำนาจสำเร็จลุล่วงไปได้ ฝ่ายบริหารต้องตัดสินใจเลือกใช้มาตรการที่มีความรุนแรงน้อยที่สุดเท่านั้น

⁶คาราพร ธีระวัฒน์, เรื่องเดิม, หน้า 15.

⁷สนั่นทกรณ (จำปี) โสคติพันธุ์, เรื่องเดิม, หน้า 266.

⁸เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, พ.ศ. 2565), หน้า 315-318.

- 3) หลักแห่งความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ ซึ่งมีหลักการว่า ในบรรดามาตรการต่างๆ ที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายเปิดช่องให้องค์กรของรัฐสามารถใช้อำนาจไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หากมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อได้ลงมือปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการนั้นแล้วจะยังผลให้เกิดประโยชน์กับมหาชนน้อยมากไม่คุ้มกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่จะบังเกิดความเสียหายแล้ว ในกรณีเช่นนี้ องค์กรของรัฐจะต้องไม่ใช้มาตรการนั้นไปบังคับใช้กับประชาชน

7. การจำกัดสิทธิเสรีภาพต้องระบุนับบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพ

มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มาตรา 57 ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยพฤติกรรมทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม⁹ และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2562 และฉบับแก้ไขจำนวน 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2563 และ 2564 ซึ่งเป็นมาตรการที่กำหนดให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องกระทำการบางประการและห้ามกระทำการบางประการ ทั้งในขั้นตอนก่อนการทำสัญญาแฟรนไชส์ การกำหนดข้อสัญญาแฟรนไชส์ และการปฏิบัติต่อแฟรนไชส์ซีระหว่างอายุสัญญาแฟรนไชส์ กรณีที่แฟรนไชส์ซอร์รายใดฝ่าฝืน จะถือเป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม ตามมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายและต้องรับโทษชำระค่าปรับทางปกครองตามบทบัญญัติ มาตรา 69 และมาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ด้วย ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ดังกล่าวมีลักษณะเป็นกฎหมายที่มีมาตรการแทรกแซงเข้าไปจำกัดการใช้สิทธิเสรีภาพในการทำสัญญาระหว่างกันของคู่สัญญาที่เป็นเอกชน เพื่อมุ่งลดความได้เปรียบจากอำนาจทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน และป้องกันการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมของแฟรนไชส์ซอร์ต่อแฟรนไชส์ซี เพื่อให้ธุรกิจแฟรนไชส์เกิดการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม จึงต้องสอดคล้องกับหลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเช่นกัน

รายละเอียดมาตรการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2562 และฉบับแก้ไขจำนวน 2 ครั้ง ในปีพ.ศ. 2563 และ 2564 ยังมีปัญหาที่ควรปรับปรุงแก้ไขบางประการ ดังต่อไปนี้

⁹ ศักดา ธนิตกุล, กฎหมายแข่งขันทางการค้าในประเทศไทยสู่ สหภาพยุโรป สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ : วิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายลำดับรองของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, พ.ศ. 2562), หน้า 399.

1. ประเด็นปัญหาการเปิดเผยข้อมูลแฟรนไชส์

ปัจจุบันประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 3 กำหนดไว้ว่า

“ข้อ 3 เพื่อให้การประกอบธุรกิจแฟรนไชส์มีการแข่งขันอย่างเสรี เป็นธรรม และโปร่งใส แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ของตนให้แก่แฟรนไชส์ซี ก่อนการเข้าทำสัญญาแฟรนไชส์ ในเรื่องดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ เช่น ค่าธรรมเนียมแฟรนไชส์ (Franchise Fee) ค่าสิทธิ (Royalty Fee) ค่าใช้จ่ายการตลาด ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจ วิธีการคำนวณค่าใช้จ่าย รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการจ่ายเงินและเงื่อนไขในการคืนเงิน เป็นต้น

3.2 แผนการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์ เช่น การให้ความช่วยเหลือในการบริหารจัดการ การฝึกอบรม การให้คำแนะนำ จำนวนและสถานที่ตั้งของแฟรนไชส์ซีในพื้นที่ใกล้เคียงในปัจจุบันและอนาคต และรายละเอียดการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

3.3 สาระเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง ช่วงเวลาที่มีผลบังคับใช้ ขอบเขตการอนุญาตและเงื่อนไขข้อจำกัด

3.4 การต่อสัญญาแฟรนไชส์ การแก้ไข การยกเลิก การเพิกถอนสัญญาแฟรนไชส์”

มาตรการข้างต้น เพียงแค่กำหนดให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของสัญญาแฟรนไชส์ที่จะทำขึ้นระหว่างกัน ให้แฟรนไชส์ซีได้ทราบก่อนการทำสัญญาแฟรนไชส์เท่านั้น มิได้กำหนดให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติและความน่าเชื่อถือของตัวแฟรนไชส์ซอร์ เช่น ข้อมูลความสำเร็จในอดีตของธุรกิจแฟรนไชส์ หรือ ข้อมูลความมั่นคงของสถานะการเงินของแฟรนไชส์ซอร์ ฯลฯ แต่อย่างใด ทั้งที่ข้อมูลดังกล่าวเป็นชุดข้อมูลที่มีความสำคัญและแฟรนไชส์ซีควรได้รับทราบเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจก่อนที่จะเข้าทำสัญญาแฟรนไชส์ ไม่น้อยไปกว่าข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขของสัญญาแฟรนไชส์ที่ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 3. ได้กำหนดให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องมีการเปิดเผยแต่อย่างใด อีกทั้ง ในบางกรณี เช่น กรณีที่ธุรกิจแฟรนไชส์นั้นเป็นธุรกิจที่อยู่ในต่างประเทศ การที่แฟรนไชส์ซีจะสามารถเข้าถึงและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวด้วยตนเองหรือบังคับให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้แก่แฟรนไชส์ซีนั้น เป็นไปได้ยากหรืออาจเป็นไปได้เลย เพราะแฟรนไชส์ซีย่อมไม่มีอำนาจบังคับให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวแก่ตนได้เอง จำเป็นต้องอาศัยอำนาจรัฐในการบังคับให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเท่านั้น จึงจะช่วยให้แฟรนไชส์ซีสามารถเข้าถึงข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจได้ ดังนั้น มาตรการตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 3 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นมาตรการที่ขัดต่อหลักแห่งความสัมฤทธิ์ผล อันเป็นหลักการหนึ่งของหลักที่รัฐต้องยึดถือในการออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะเป็นมาตรการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะช่วยปกป้อง

แฟรนไชส์ซึ่งจากการโดนเอาเปรียบจากแฟรนไชส์ซอร์ที่เป็นเจ้าของแฟรนไชส์ที่ไม่มีคุณภาพ หรือมิได้ประสบความสำเร็จ หรือไม่ได้มาตรฐาน หรือไม่มีระบบการประกอบธุรกิจที่ดี และทำให้เจตนาธรรมที่จะทำให้การประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ มีการแข่งขันอย่างเสรี เป็นธรรม และโปร่งใสสำเร็จลุล่วงไปได้

ในประเด็นนี้ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ของสาธารณรัฐเกาหลี¹⁰ กำหนดให้แฟรนไชส์ซอร์มีหน้าที่ต้องจัดทำคำแถลงเปิดเผยข้อมูลแฟรนไชส์ไปจดทะเบียนกับหน่วยงานที่กฎหมายกำหนดให้เสร็จสิ้นก่อน จึงจะสามารถแนะนำแฟรนไชส์ของตนให้แก่แฟรนไชส์ซีได้¹¹ โดยรายละเอียดที่ต้องมีการเปิดเผยในคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลนั้น ระบุรายละเอียดที่ครอบคลุมไปถึงสถานะทั่วไปของตัวแฟรนไชส์ซอร์ สถานะปัจจุบันของธุรกิจแฟรนไชส์ และ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายในอดีตของแฟรนไชส์ซอร์หรือเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของแฟรนไชส์ซอร์อีกด้วย¹² และในการนำเสนอแฟรนไชส์ก็จะต้องเปิดเผยรายละเอียดในคำแถลงการณ์เปิดเผยข้อมูลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วให้ผู้สนใจรับสิทธิทำธุรกิจแฟรนไชส์ได้รับทราบโดยครบถ้วนทุกครั้ง

จากการวิเคราะห์ปัญหาการเปิดเผยข้อมูลแฟรนไชส์และข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ค้นคว้าจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการเพิ่มเติมความในข้อ 3 ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2562 เพื่อเพิ่มรายละเอียดข้อมูลที่แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยต่อแฟรนไชส์ซีก่อนการทำสัญญาแฟรนไชส์ ให้ครอบคลุมถึงข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติและความน่าเชื่อถือของตัวแฟรนไชส์ซอร์ด้วย โดยให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าใช้อำนาจตามความในมาตรา 17 (3) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ออกประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ (ฉบับที่ 4) เพื่อเพิ่มเติมความในข้อ 3 ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2562 ให้เป็นข้อความ ดังต่อไปนี้

“ข้อ 3 เพื่อให้การประกอบธุรกิจแฟรนไชส์มีการแข่งขันอย่างเสรี เป็นธรรม และโปร่งใส แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ของตนให้แก่แฟรนไชส์ซี ก่อนการเข้าทำสัญญาแฟรนไชส์ ในเรื่องดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ เช่น ค่าธรรมเนียมแฟรนไชส์ (Franchise Fee) ค่าสิทธิ (Royalty Fee) ค่าใช้จ่ายการตลาด ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และค่าใช้จ่ายในการซื้อ

¹⁰Fair Transactions in Franchise Business Act.

¹¹Fair Transactions in Franchise Business Act, มาตรา 6-2 อนุมาตรา (1).

¹²Fair Transactions in Franchise Business Act, มาตรา 2 วรรค 10.

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจ วิธีการคำนวณค่าใช้จ่าย รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการจ่ายเงินและเงื่อนไขในการคืนเงิน เป็นต้น

3.2 แผนการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์ เช่น การให้ความช่วยเหลือในการบริหารจัดการ การฝึกอบรม การให้คำแนะนำ จำนวนและสถานที่ตั้งของแฟรนไชส์ในพื้นที่ใกล้เคียงในปัจจุบันและอนาคต และรายละเอียดการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

3.3 สาระเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง ช่วงเวลาที่มีผลบังคับใช้ ขอบเขตการอนุญาตและเงื่อนไขข้อจำกัด

3.4 การต่อสัญญาแฟรนไชส์ การแก้ไข การยกเลิก การเพิกถอนสัญญาแฟรนไชส์

3.5 สถานะทั่วไปของแฟรนไชส์ซอร์ พร้อมเอกสารยืนยันตัวตน หนังสือรับรองความเป็นนิติบุคคล หรือเอกสารการก่อตั้งบริษัทแฟรนไชส์ซอร์

3.6 สถานะปัจจุบันของธุรกิจแฟรนไชส์ของแฟรนไชส์ซอร์ รวมถึงประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการขายแฟรนไชส์ของแฟรนไชส์ซอร์

3.7 ข้อมูลด้านคดีทั้งทางแพ่งและอาญา ข้อพิพาท การขอมความในคดีแพ่งหรือคดีอาญา ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ไม่ว่าจะเป็นคดีหรือข้อพิพาทต่อตัวแฟรนไชส์ซอร์เองหรือต่อเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของแฟรนไชส์ซอร์ ไม่ว่าแฟรนไชส์ซอร์หรือเจ้าหน้าที่ระดับบริหารจะเกี่ยวข้องกับคดีในฐานะใดก็ตาม ซึ่งเป็นคดีหรือข้อพิพาทเกี่ยวกับเรื่องการกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 หรือ คดีหรือข้อพิพาทเกี่ยวกับการฉ้อโกง การชักยอกเงิน หรือการได้ทรัพย์สินมาโดยการกระทำความผิด

3.8 ขั้นตอนโดยละเอียดสำหรับการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์และระยะเวลาที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจ

3.9 คำอธิบายเกี่ยวกับระบบแฟรนไชส์ การบริหารงานของแฟรนไชส์ซอร์ และการสนับสนุนการเรียนรู้และฝึกอบรมในกิจกรรมทางธุรกิจ”

2. ปัญหามาตรการควบคุมข้อสัญญาห้ามแฟรนไชส์ซึ่งประกอบธุรกิจแข่งขันกับแฟรนไชส์ซอร์หลังจากสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลง (Non-Competition Clause)

ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ มีมาตรการที่อาจนำไปปรับใช้กับประเด็นดังกล่าวได้ คือ ข้อ 5.1 ซึ่งกำหนดว่า “การกำหนดเงื่อนไขที่เป็นการจำกัดสิทธิของแฟรนไชส์ซีโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร” และข้อ 5.6 “การกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เหมาะสมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์นอกเหนือจากการรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง คุณภาพ และมาตรฐานของแฟรนไชส์ซอร์ตามสัญญา” ทั้งสองกรณีจะถือเป็นการกระทำที่อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่แฟรนไชส์ซี ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 นั้น อย่างไรก็ตาม มาตรการทั้งสองข้อดังกล่าว เป็นเพียงการกำหนดกรอบในการกำหนดเนื้อหาสัญญาไว้กว้าง ๆ เท่านั้น ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องว่าการกำหนดข้อสัญญาห้ามแฟรนไชส์ซีประกอบธุรกิจแข่งขันกับแฟรนไชส์ซอร์หลังจากที่สัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลง (Non-Competition Clause) นั้น สามารถกำหนดไว้ได้หรือไม่ หรือสามารถกำหนดรายละเอียดของข้อจำกัดสิทธิไว้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลของการที่บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีความชัดเจนและแน่นอนเพียงพอดังกล่าว ส่งผลให้มาตรการที่กำหนดไว้ ทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายข้อ 5 ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ในการที่จะป้องกันมิให้แฟรนไชส์ซอร์กำหนดข้อสัญญาแฟรนไชส์ที่เป็นการจำกัดสิทธิของแฟรนไชส์ซีมากเกินไปจนเกินไปและสมควร ไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้ เพราะเมื่อกฎหมายขาดความชัดเจนแน่นอน การกำหนดข้อสัญญาห้ามแฟรนไชส์ซีประกอบธุรกิจแข่งขันกับแฟรนไชส์ซอร์หลังจากสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลงดังกล่าว จึงถูกระบุไว้ในสัญญาตามที่แฟรนไชส์ซอร์เห็นว่าเหมาะสมเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่เปิดโอกาสให้แฟรนไชส์ซี เจจาต่อรองได้แต่อย่างใด ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 5.1 และ ข้อ 5.6 นั้น จึงเป็นมาตรการที่ขัดต่อหลักที่ว่ากฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนต้องมีความชัดเจนและแน่นอนเพียงพอให้ประชาชนทราบและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และขัดต่อหลักแห่งความสัมฤทธิ์ผลของกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเนื่องจากไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันมิให้แฟรนไชส์ซอร์กำหนดข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมหรือเอาเปรียบแฟรนไชส์ซีเกินสมควร ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้

ในประเด็นนี้ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ของสหพันธรัฐมาเลเซีย¹³ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ให้แฟรนไชส์ซีและบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับแฟรนไชส์ซี ต้องเป็นฝ่ายให้คำรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรแก่แฟรนไชส์ซอร์ว่าจะไม่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเช่นเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับธุรกิจแฟรนไชส์ตามสัญญาแฟรนไชส์ตลอดระยะเวลาของสัญญาแฟรนไชส์และต่อเนื่องไปสอง (2) ปีหลังจากระยะเวลาของสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลง¹⁴ ซึ่งเป็นการเข้าแทรกแซงของรัฐโดยเข้าไปกำหนด

¹³Franchise Act 1998.

¹⁴Franchise Act 1998, มาตรา 27.

หลักเกณฑ์เรื่องดังกล่าวไว้ให้ชัดเจนแน่นอนเพียงพอให้ทั้ง 2 ฝ่ายสามารถปฏิบัติตามได้และไม่เกิดการตีความจนเป็นข้อพิพาทกันในภายหลัง

ตามข้อมูลและรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามาตรการควบคุมข้อสัญญาห้ามแฟรนไชส์ซึ่งประกอบธุรกิจแข่งขันกับแฟรนไชส์ซอร์หลังจากสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลง (Non-Competition Clause) โดยควรมีการเพิ่มเติมเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการกำหนดข้อสัญญาแฟรนไชส์ ในเรื่องการห้ามแฟรนไชส์ซึ่งประกอบธุรกิจแข่งขันกับแฟรนไชส์ซอร์หลังจากสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลง เข้าเป็นส่วนหนึ่งของข้อ 5 ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ โดยให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าใช้อำนาจตามความในมาตรา 17 (3) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ออกประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ (ฉบับที่ 4) เพื่อเพิ่มเติมข้อความใหม่เป็นข้อ 5.7 ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2562 โดยใช้ข้อความ ดังต่อไปนี้

“5.7 การกำหนดเงื่อนไขห้ามมิให้แฟรนไชส์ซึ่งประกอบธุรกิจใด ๆ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับธุรกิจแฟรนไชส์ที่แฟรนไชส์ซอร์ได้ดำเนินการภายใต้สัญญาแฟรนไชส์ หลังสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาแฟรนไชส์หรือหลังจากสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลงจากการบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดเวลา โดยไม่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ห้ามแฟรนไชส์ซึ่งประกอบธุรกิจไว้อย่างชัดเจน หรือ มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ห้ามแฟรนไชส์ซึ่งประกอบธุรกิจเกินกว่าพื้นที่ขายที่ได้กำหนดไว้ให้แก่แฟรนไชส์ระหว่างอายุสัญญาแฟรนไชส์ หรือ ไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน หรือ มีกำหนดระยะเวลาเกินกว่าสอง (2) ปี หลังจากระยะเวลาของสัญญาแฟรนไชส์หมดอายุลงหรือหลังจากสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลงจากการบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนด”

3. ปัญหาหลักเกณฑ์ควบคุมการเปิดร้านแฟรนไชส์ใหม่ใกล้เคียงกับร้านแฟรนไชส์เดิม

ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 4 ได้กำหนดแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับการขยายสาขาร้านแฟรนไชส์ในพื้นที่ใกล้เคียงกับร้านของแฟรนไชส์ซอร์เดิมไว้ ในวรรคแรกและวรรคที่สอง ความว่า

“ข้อ 4 การดำเนินการเกี่ยวกับการขยายสาขาโดยแฟรนไชส์ซอร์เป็นผู้บริหารและดำเนินการด้วยตนเองหรือให้สิทธิแก่แฟรนไชส์รายใดหรือบุคคลอื่นในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่แฟรนไชส์ซอร์ ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ให้แฟรนไชส์ซอร์แจ้งให้แฟรนไชส์รายที่อยู่ในพื้นที่ที่ใกล้เคียงที่สุดได้ทราบและให้สิทธิในการเปิดสาขาใหม่แก่แฟรนไชส์รายนั้นก่อน เว้นแต่ แฟรนไชส์รายเดิมมีผลประกอบการที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่แฟรนไชส์ซอร์กำหนดอย่างชัดเจนและแจ้งให้ทราบล่วงหน้าแล้ว ทั้งนี้ แฟรนไชส์ซอร์ต้องให้ระยะเวลาในการพิจารณาแก่แฟรนไชส์ไม่น้อยกว่า 30 วัน ในการแจ้งกลับ

ในการพิจารณาพื้นที่ที่ใกล้เคียงที่สุดตามวรรคหนึ่งให้พิจารณาจากปริมาณความต้องการสินค้าหรือบริการ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยสภาพการแข่งขันในตลาดประกอบกัน”

บทบัญญัติข้างต้นกำหนดขั้นตอนให้แฟรนไชส์ซอร์ที่ต้องการจะเปิดร้านแฟรนไชส์ร้านใหม่ในบริเวณใกล้เคียงกับร้านของแฟรนไชส์ชียุคเดิมที่ได้เปิดดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว ต้องทำการแจ้งแฟรนไชส์ชียุคเดิมที่เปิดดำเนินการอยู่ก่อนนั้นให้ทราบล่วงหน้าและให้สิทธิแก่แฟรนไชส์ชียุคเดิมนั้นในการพิจารณาเข้าเป็นผู้รับสิทธิในร้านที่จะเปิดใหม่นั้นก่อนผู้อื่น และหากแฟรนไชส์ชียุคเดิมนั้น ปฏิเสธไม่รับสิทธิดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ กฎหมายก็มีได้กำหนดไว้ว่าผลจะเป็นประการใด ดังนั้น ในกรณีดังกล่าว แฟรนไชส์ซอร์จึงจะสามารถเปิดร้านนั้นด้วยตัวเองหรือให้สิทธิเปิดร้านดังกล่าวแก่แฟรนไชส์ชียุคอื่นเข้าดำเนินการต่อไปได้

มาตรการตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 4 ดังกล่าว เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ขัดต่อหลักความชัดเจนและแน่นอนของกฎหมายที่มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กล่าวคือ มิได้มีการกำหนดนิยามที่ชัดเจนว่าคำว่า “พื้นที่ที่ใกล้เคียงที่สุด” นั้น หมายถึงพื้นที่ที่มีระยะเพียงใด แม้ข้อความในวรรคสองจะมีการกล่าวถึงแนวทางในการพิจารณาไว้ แต่ก็ยังเป็นเพียงการกำหนดกรอบในการพิจารณากว้าง ๆ ว่า ต้องพิจารณาถึงเรื่องใด ๆ การปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับการตีความ การใช้ดุลพินิจและการพิจารณาของแฟรนไชส์ซอร์ ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองและอำนาจทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าเพียงฝ่ายเดียว และแม้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 จะเปิดช่องทางให้แฟรนไชส์ชียุคเดิมไปยังคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเพื่อวินิจฉัยได้ แต่ก็ยังเป็นเพียงมาตรการแก้ไขปัญหานั้น ไม่สามารถใช้เป็นมาตรการที่จะป้องกันการเอารัดเอาเปรียบแฟรนไชส์ชียุคใหม่แต่ประการใด

นอกเหนือจากเรื่องความไม่ชัดเจนแน่นอน ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว มาตรการตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 4 นี้ ยังเป็นมาตรการที่ขัดต่อหลักแห่งความสัมฤทธิ์ผลของมาตรการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนอีกประการหนึ่งด้วย เพราะเป็นมาตรการที่ไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้รัฐสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเข้าแทรกแซงการทำสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างเอกชนในเรื่องนี้ได้ กล่าวคือ การที่กฎหมายมิได้กำหนดว่าหากแฟรนไชส์ชียุคเดิมในพื้นที่ใกล้เคียงปฏิเสธไม่ยอมรับสิทธิบริหารร้านใหม่ตามที่แฟรนไชส์ซอร์เสนอ แล้วแฟรนไชส์ซอร์จะไม่มีสิทธิเปิดร้านแฟรนไชส์ใหม่ในพื้นที่ใกล้เคียงนั้นแต่ประการใด ดังนั้น ไม่ว่าในท้ายที่สุดแฟรนไชส์ชียุคเดิมจะตกลงรับสิทธิเข้าบริหารร้านแฟรนไชส์ร้านใหม่หรือไม่ แต่ร้านแฟรนไชส์ร้านใหม่นั้นก็ยังสามารถเปิดดำเนินการได้และแฟรนไชส์ซอร์ก็ยังได้รับประโยชน์จากการเปิดร้านใหม่เพิ่มขึ้นตามความต้องการของแฟรนไชส์ซอร์ตั้งแต่แรกเช่นเดิม และร้านแฟรนไชส์เดิมก็ยังคงได้รับความเสียหายจากการที่มีร้านแฟรนไชส์ร้านใหม่มาเปิดในบริเวณใกล้เคียง เสมือนมิได้มีการแก้ไขใด ๆ ทั้งสิ้น มาตรการตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฯ ข้อ 4 นี้ จึงเป็นมาตรการที่ไม่อาจทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่แฟรนไชส์ชียุคเดิมได้และไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของรัฐในการเข้าแทรกแซงนี้สำเร็จลุล่วงไปได้แต่อย่างใด

หากพิจารณากฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี พบว่ามีกำหนดมาตรการป้องกันมิให้แฟรนไชส์ซอร์เปิดร้านใหม่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับร้านแฟรนไชส์ที่มีอยู่เดิม โดยกำหนดให้แฟรนไชส์ซอร์ต้องระบุพื้นที่ขาย (Sales Areas) ที่แฟรนไชส์ซอร์ให้สิทธิแก่แฟรนไชส์ซีไว้ในสัญญาแฟรนไชส์อย่างชัดเจน และตลอดอายุสัญญาแฟรนไชส์ ห้ามแฟรนไชส์ซอร์เข้าเปิดร้านค้าปลีกหรือร้านค้าแฟรนไชส์ซึ่งเป็นธุรกิจประเภทเดียวกับแฟรนไชส์ซี ภายในพื้นที่ขายที่กำหนดไว้ให้แฟรนไชส์ซีโดยไม่มีเหตุอันสมควร¹⁵ การกำหนดมาตรการดังกล่าวเป็นการบังคับให้รายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่ขายถูกระบุไว้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาแฟรนไชส์ตั้งแต่ต้น และหากแฟรนไชส์ซอร์ฝ่าฝืนสัญญาข้อนี้ ย่อมเป็นการทำผิดสัญญาและแฟรนไชส์ซีมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากการทำผิดสัญญาของแฟรนไชส์ซอร์ได้ ตามหลักกฎหมายเรื่องสัญญาซึ่งมีบัญญัติไว้รองรับอยู่แล้ว อันเป็นมาตรการที่มีความชัดเจนและแน่นอนว่าแฟรนไชส์ซอร์ต้องดำเนินการหรือปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย อีกทั้ง ยังเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับหลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ มาตรการดังกล่าวยังเป็นการเข้าแทรกแซงกิจการระหว่างเอกชนด้วยกันเท่าที่จำเป็นเท่านั้น กล่าวคือ รัฐเพียงแต่กำหนดให้ต้องมีการระบุพื้นที่ขายให้ชัดเจนในสัญญาแฟรนไชส์เท่านั้น หลังจากนั้น กระบวนการบังคับและสภาพบังคับต่าง ๆ ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายสัญญาต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้ค้นคว้าจึงมีข้อเสนอแนะว่าคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าควรใช้อำนาจตามความในมาตรา 17 (3) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ออกประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ (ฉบับที่ 4) เพื่อแก้ไขประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2562 และประกาศฯ ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2563 และประกาศฯ ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 โดยให้ยกเลิกความในข้อ 4 เดิมทั้งข้อ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อ 4 แทน

“ข้อ 4 แฟรนไชส์ซอร์ต้องกำหนดพื้นที่ขายที่กำหนดไว้ให้แฟรนไชส์ซีไว้ในสัญญาแฟรนไชส์อย่างชัดเจน และตลอดอายุสัญญาแฟรนไชส์นั้น ห้ามมิให้แฟรนไชส์ซอร์เปิดหรือรับผลประโยชน์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมจากการเปิดร้านค้าปลีกหรือร้านค้าแฟรนไชส์ ซึ่งประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันกับแฟรนไชส์ซี ภายในพื้นที่ขายที่กำหนดไว้ให้แฟรนไชส์ซี ไม่ว่าโดยสาเหตุใด ๆ ทั้งสิ้น

ในกรณีที่แฟรนไชส์ซอร์กระทำการฝ่าฝืนความในวรรคแรก ให้ถือว่าแฟรนไชส์ซอร์รายนั้นกระทำการอันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่แฟรนไชส์ซี ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560”

¹⁵Fair Transactions in Franchise Business Act, มาตรา 12-4, อนุมาตรา (1) และ อนุมาตรา (3).

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2565.

ดารารพร ถิระวัฒน์. **กฎหมายสัญญา สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาไม่เป็นธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ศนันท์กรณ (จำปี) โสคติพันธุ์. **คำอธิบาย นิติกรรม-สัญญา**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2553.

ศักดิ์ดา ธนิตกุล. **กฎหมายแข่งขันทางการค้าในประเทศญี่ปุ่น สหภาพยุโรป สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ : วิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายลำดับรองของประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562.

เอกสารอื่น ๆ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. **5 กฎก่อนซื้อแฟรนไชส์ เพื่อความสำเร็จทางธุรกิจ** (ออนไลน์).

Available URL://<https://franchise.dbd.go.th/th/preview/flipbook/gJY> , (เมษายน 2567).

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า. **คำอธิบายประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2564**. (ออนไลน์),

Available URL://<https://tcct.or.th/assets/portals/1/files/explain.pdf> , (กรกฎาคม 2567).

กฎหมายไทย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2562 และฉบับแก้ไขเปลี่ยนแปลง

กฎหมายต่างประเทศ

Fair Transactions in Franchise Business Act (2019)

Franchise Act 1998